

- AIS-KÖV, m. istapp. Dl. (Mora). Jfr *kov*.
- AJSA, f. eldhög, en hop med glöder i spisen. Vg. — Fn. *eisa*, f. a) gnista, glödande aska; b) eld. S. *ysle*.
- AJSADER, adj. gången i ax. "Ruen ä ajsader." Bl. (Gemshögs s:n).
- AJSEL, m. 1) axel, skulderblad. S. Sk.; 2) axel på en vagn, hjulaxel. S. Sk.
- AJSEL-SKAV, n. tjära, smörja kring axeln på ett hjul. S. Sk.
- AJSEL-SKINNE, f. jernskena, hvarmed en vagns-axel förstärkes. S. Sk.
- AJSK, adj. ful och stygg. G. — Nht. *eisch*, adj. ful, stygg; ns. *aisk*, id. (Br. W. B. 1, 8), *aisch*, id. (Schütze, holst. idiot. 1, 27; Schambach, 6); jfr gr. *αἴσχος*, n. skam; stygghet, fulhet; *αἰσχροῦς*, adj. stygg, ful.
- AITAR, pl. bitar, stycken. "Stainen gar äi smutar å aitar," stenen går i smulor och bitar. S.G.
- AJTEN, adj. salig. "Far ajten," salig far. "Hans ajten," salig Hans. G. — Fn. *heitinn*, kallad (hädan), o: afliden; n. *eiten*, *eid*, salig, hädankallad; jfr skr. *ita*, gången, p. p. af *i*, att gå.
- AJTER, m. etter, var i sår. G. — Fn. *eitr*, n. a) etter; b) var i sår; fht. *eitar*, mht., nht., *eiter*, id. Jfr fht. *eit*, m. eld, *eiten*, v. n. brinna; så fram det ej bör härledas af fn. *éta*, v. a. äta, moes. *itan*, id., hvilket är förhållandet i slav.: *jød*, mat, *jato*, id.; *jadi*, gift. S. *edder*.
- AJTER-PÅUSÄ, m. eg. etterpåse; argsinnt människa, i synnerhet om barn. G.
- AJTUL, *ajtel*, *ätel*, m. körtel i fett kött. N.G. *Ettel*, *ertel*, m. id. Vl. — Fn. *eitill*, m. a) körtel i kött; b) knast i trä; (troligen af fn. *éta*, v. n. äta); n. *eitel*, körtel.
- AJÄMMER, m. klagan, ständig jämmer. Kl. — Jfr fn. *á* el. *æ*, adv. alltid; fe. *a*, id.
- ÅKA 1, (ipf. *ok*, sup. *akit*), v. n. & a. köra, åka. Vg., sm. *Åkä* (*ok*, *aki*). G. *Aka* (*ok*, *åkið* [*ätjid*]). Dl. *Aka* (*ok*, *åkt*). Ög. *Aka* el. *aga* (ipf. *ok*, og el. *agte*, p. p. *aken* el. *agen*). Sk., hl. *Aga* (*ok*, *aget*). Bl. — Fsv. och fn. *aka*; d. *age*; lat. *age-re*; jfr skr. *ag*, att gå.
- ÅKA 1, (pl. *akur*), f. skacklar på en kubbvagn ("vagnsvåd"). Dl. (Elfd.).
- ÅKA 2, f. litet lass. Sk. — Fsv. *aka*, f. körsel.
- ÅKE-SLÄÄ el. ÅGESLÄÄ, f. åksläde)(*Myggsläde*, f. gödselsläde. Bhl.
- ÅKJE, n. lappsläde. Åm. *Akkj*, n. & f. Vb. *Akkja*, f. Nb. (Ö. C.). *Akkja* (l. *attja*) f. Jtl. — Fin. *akkia*.
- BÖI-ÅKA, f. by-körsla. G.
- FLYTT-ÅKA, f. körsla till hjälp för de flyttande vid fardagen d. 14 Mars. S. Ög.
- THORS-ÅKA, f. thordön, åska; föräldratt. G. — Fsv. *toraakt*, n. id. "Kom eth stort toraakt oc liongeller oc slo nidher halfth tornith." Sv. Pr. L. nr LIX, s. 168. (Handskr. på Linköpings gymnasii bibl.).
- TIMMER-ÅKA, f. körsla till hjälp vid timrets framkörande till byggnad. S. Ög.
- ÅKA, f. 1) liten lastsläde. Vl., ul.; 2) åkdon, fordon. Vl. (Elfd.). *Åke*. Kl. — Jfr gr. *ὄχος*, fn. *eyki*, kördön.
- ÅKETY, *åketof*, n. fordon, vagnar, skrindor. Sm.
- ÅKKA 1, v.n. 1) resa, färdas. "Åkka te sta'n." Sk.
- ÅKKA 2, f. 1) körsla med hästar (eller oxar), som utgöres af en frälsebonde till herregården eller af en hemmansegare till kyrkoherden utan

- särskild betalning. Sk., hl., ög. Deraf *dags-*, *fer-*, *lång-*, *mög-*, *skjuts-*, *skövs-*, *stads-*, *torv-åkka*. Sk., hl.; 2) gångedagsverke. *Brev-åkka*. Sk.; 3) hop, mörja, röra. "Han har räkat ut för e fali åkka. Han har e svår åkka å dras mä." Sm. (Östbo); 4) vagnsspår. Sk. (Herrestad); 5) skidspår. Jtl.
- ÅKKE-LAG, n. skjutslag, reserv-lag. Hl.
- ÅKA, f? orenlighet (eg. i ull.). G. Jfr *aa*.
- ÅKARN, n. ollon. Vg. *Agarn*. Sk. *Akarn*, *agane*. Bl. *Akare*, *agare*. Hl. *Aken*. Sm. (Vestbo). *Ekern*. Sk. (Onsjö). — Fn. *åkarn*, d. *agern*, swz. *achern*, fht. *eichila*, fe. *ücern*, *acorn*, e. *acorn*, id.; jfr moes. *akran*, n. frukt.
- ÅKARNA-SKRIKA, f. nötskrika. Bl.
- A-KAST (pl.-ar), n. flöte. G.
- ÅKAVEN, adj. 1) hetsig, ifrig, djerf. Kl.; 2) krånglig, vresig. Sk. (Enl. Klinghammer). — Fsv. *akafvin*, *akæfvin*, adj. a) häftig. (Rietz, Karl Magnus Saga); b) trägen. S. S. I, 103; fn. *åkafr*, ifrig, hetsig.
- ÅKAVET, adv. oförmodadt skeende, hastigt påkommande, alltför hastigt, brådt. "Dä kom så akavet på. Dä va alltför akavet ad komme mä ded. Dä ä inte så akavet. Vuse akavet (el. akaved)", växa hastigt. Sk. *Akavingens*, adv. id. Sk. — D. dial. *akavet*, id.; fn. *åkafa*, adv. häftigt.
- ÅKER, m. åker. Vg., sm., bl. *Aker*, *akr*. G. *Ager*. Sk., hl. — Fsv. *aker* el. *ager*; fn. *akr*, fe. *ücer*, fht. *achar*, *acchar*, nht. *acker*, lat. *ager*, gr. *ἀγρός*, id. Ursprungligen synes, såsom Grimm anmärker (D. Wb. I, 172) detta ord hafva utmärkt betesmark, äng, (alltså af fn. *aka*, v. n., lat. *agere*) dit boskapen drifvits på bete, och sedermera vid öfvergången från herdellivet till åkerbruk erhållit bemärkelsen af det plöjda, uppkörda och besädda fältet i motsats till ängen.
- ÅGERHÖNA, f. *agerhöns*, n. pl. raphhöna, raphhöns. Sk., hl., bl. *Aker-höns*, åkerhöns, kornknarr. G. — Fn. *akr-höna*, d. *ager-höne*, n. *åkerhöna*.
- ÅGERKÅL, m. *Brassica campestris*. Sk., hl. — D. *agerkål*, n. *åkerkål*.
- ÅKER-LÖD, f. åkerren. Bl. Jfr fsv. *löt*, f. pascuum.
- ÅKERMANNI, f. def. sädesärla. G.
- ÅKRA, f. 1) igenlagd åker, åker som får ligga i linda att beväxas med gräs. Dl. *Ekra*, *egra*, *åkra*, *åkkra*, f. id. Hl. *Åkra*, f. id. Bhl. *Akkra*, f. id. Dls., vg. *Egra*, f. id. N. Sk.; 2) ingärdad liten äng. Sk. — Fn. *ekra*, f. åker; n. *ækra*, f. åker, som är utlagd till äng.
- ÅKER 2? klöfverfärg i kort. Hs. (L—m).
- ÅKERKNEKT, m. 1) klöfverknekt; 2) sprätt. Hs.
- ÅKK, m. mager häst. Vg., hl. (Skällinge, Värö).
- PELS-ÅKK, m. en dålig häst, blott värd att pelsas eller huddragas. Hl. — Fn. *eikr*, *eykr*, m. arbetshäst; (jfr lat. *equus*); gael. o. skot. *each*, häst; hindost. *haik*, id. Jfr *eik*, *ankarkula*.
- ÅKKA, v. a. 1) 1) qvälja, oroa. "Samvetet akkar." Hs.; 2) ångra, vilja hafva tillbaka. Vb.
- ÅKKERKULA, f. fotknöl. Hs. (Db., Bj.) *Åkerkula*. Hs. (Jersjö). — Fn. *ökull* el. *öklä*, m. id. Jfr *ankel*.
- ÅKKO, (def.-kon), f. litet fönster, glugg t. ex. i en badstuga. "Släpp opp akkon, så röikjin (röitjin) gar ut". Fl. (Öb., Nyl., Ål.). *Akkå*, f. en mindre glugg-, eller skåpformig nisch uti en spisel eller kakelugn, vanligen kallad *mur-akkån*, f. def.